

Posudek disertační práce

Možnosti a problémy klasických pohádek v divadle pro děti

Autor: MgA. Zuzana Vojtíšková

Zvolené téma pro tuto disertační práci:

Téma disertační práce je zvoleno excelentně. Scénické zpracování klasických pohádek stále dominuje v divadelních produkcích. Je však otázkou, zda nepřevažuje jen rutinní interpretace přitažlivých všeobecně známých titulů bez přihlédnutí k současnému životnímu pocitu či naopak příliš volně zacházení s tématy, které vede až k násilným desinterpretacím.

Jak tedy zacházet s tématy klasických pohádek, aby neztrácely svůj étos i psychologický podprahový vliv, jak úspěšně nepodbízivě komunikovat se současnými dětskými diváky? Tyto i další otázky si klade Zuzana Vojtíšková, a hledá možné odpovědi.

Přístup autorky k práci na textu:

Autorka myšlenkově zúročuje své více než 15leté zkušenosti působení v oblasti divadelní a rozhlasové dramaturgie.

První část její práce je věnována práci s textem. Volí příklad klasické pohádky Otesánek, seznamuje nás s jejími motivickými kořeny, s různými textovými variacemi i různými interpretačními podobami. Krok za krokem ozřejmuje a nalézá souvztažné podmínky, které jsou pro ni zárukou citlivé a aktuální interpretace tzv. klasických pohádek.

Tato část disertační práce Zuzany Vojtíškové je ucelenou studií na dané téma, sumarizující i objevnou, vhodnou k případnému publikování.

Druhá část reflektuje konkrétní inscenační počin. Sleduje proces vzniku divadelní inscenace Šípková Růženka Jiřího Ondry v Divadle Rozmanitostí. Doslova "zrcadlí" celý i proces tvůrčího hledání, vzájemného propojení a ovlivňování. Je to příklad inscenačního přístupu, který nabízí své výsledky i s vědomím rizika „nepochopení“.

V této části disertační práce Zuzana Vojtíšková nastínila i obhájila potřebnost těsné spolupráce dramaturga s režisérem i celým tvůrčím kolektivem po celou dobu procesu vzniku inscenace. I když zde dominuje popis konkrétní práce, přináší text momenty, které mají i obecnější charakter. Autorce se tímto daří jedinečnost této práce uvádět do širšího kontextu dané problematiky.

Třetí část nás seznamuje s ambiciózním projektem na téma klasické pohádky „Kráska a zvíře“, který byl realizován v Bibianě v Bratislavě. Bibiana je Mezinárodní dům umění pro děti. Zaměřuje se především na různé typy interaktivních výstav pro děti, také na tzv. Izby čítania, které autorsky připravuje Mgr. Timotea Vráblová, CSc., literární vědkyně a předsedkyně SK IBBY. V jejich spolupráci a také ještě s participací výtvarnice MgA. Jitky Pospíšilové vznikla Izba čítania nazvaná „Zachráň neznámého tvora“. Autorka zde při přípravě zúročila poznatky z mezinárodního projektu „Srovnávání různorodých cest loutkového nastudování norské pohádky z roku 2015.“

Jak děti dokáží vnímat metafory, znaky, symboly, co z nich dokáží vyvodit. Jako dramaturgyně, spoluvůrkyně Izby se autorka zaměřila na to, jak děti zvládnou s nabízenými tématy pracovat, domýšlet je v kontextech, vyvozovat z nich souvislosti. Nebyly však ponechány v prostoru Izby samotné, návštěvy dětí byly hromadné, uskutečňovalo se tzv. facilitované poznávání. Z popisu celé akce jsem získala dojem popisu profesionálně odvedené práce, zajímavé a jistě užitečné. Cítím však i určité „rozpojení“ tvůrkyň, určitý střet dvou zkušeností.

Z důvodu pandemie covid-19 jsou zaznamenány pouze reakce dvou skupin dětí, a to z počátku trvání tohoto projektu. Z popisu těchto dvou facilitovaných procesů mne nejvíce zaujal popis činnosti dětí, a to skládání z částí různých tvarů podoby Zvířete. Děti z obou skupin hledaly úsměv. Je to krásné poselství, byť asi nevědomé, že cesta k záchraně vede přes komunikaci. Takové zjištění je cenné.

Přístup autorky k práci na textu:

Zvolené je pro autorku závažné a dlouhodobé. Je součástí jejího profesního života. Svou práci prokazuje píli a odbornost. Její argumenty jsou historicky zakotvené a svou citlivostí a citovostí dokáže propojovat svět imaginace s reálnými potřebami řešené problematiky. Její písemný projev má sdílnost i čtivost.

Schopnost orientace v odborné literatuře:

Šíři použité literatury dokladuje seznam použité literatury i seznam doporučené literatury. Orientace v ní je naprosto adekvátní. Hodnotím rovněž to, že si autorka mnohé sama překládá z originálů, když ji tato literatura tematicky přitahuje a doplňuje její zkoumání.

Obsahový přínos disertační práce:

Tato disertační práce je cenným příspěvkem k závažnému a letitému tématu, tzv. „sporu o pohádku“. Není to však historický exkurz, ale vyhmátnutí současných názorů a tendencí a také velmi poctivá a citlivá snaha na ně reagovat. Autorka je ve svých argumentech nejen přesvědčivá, ale i velkorysá. Připouští, že ne každému její poznání bude konvenovat. Přesto se snaží být přesvědčivá, ne však nevhodně naléhavá.

Naplnění záměru práce:

Záměr práce seznámit nás s „Možnostmi a problémy klasických pohádek v divadle pro děti“ byl úspěšně naplněn.

Práci doporučuji k obhajobě.

Možné otázky k obhajobě:

Nepsala jste o historii tzv „sporu o pohádku“. Nebyl by to pro čtenáře zajímavý úvod? Ptám se, přesto, že plně respektuji vaše postřehy zakotvené v současnosti.

Myslíte, že název Izby čítania „ Zachráňte neznámého tvora“ s tematikou pohádky „ Kráska a zvíře“ je vhodný název? Není to již předjímání činnosti, která by teprve měla vyplynout z poznané situace?

5.10. 2021

Prof Mgr. Zoja Mikotová